

**LATVIJAS NOTARIĀTS STARPTAUTISKO
NOTARIĀTA INSTITŪCIJU KONTEKSTĀ
2004. – 2006. GADS**

Starptautiskā notāru savienība (UINL - Union internationale du notariat) ir nevalstiska organizācija, kurā apvienoti 75 valstu notariāti no pieciem pasaules kontinentiem. UINL uzdevums ir veicināt, koordinēt un attīstīt notāru darbību starptautiskā līmenī, ar mērķi nodrošināt ciešu sadarbību notariātu institūciju starpā. Savienības pašreizējā vadība ir definējusi mērķus savam pilnvaru periodam no 2005. gada līdz 2007. gadam. Viens no tiem ir attiecību nostiprināšana ar starptautiskajām organizācijām, gan sniedzot informāciju, gan nodrošinot profesionālu ekspertu padomus tiesību jomā. Kā piemēru var minēt ANO projektu Kosovā par pilsoniskas sabiedrības izveidi. ANO pārstāvji ir vērsušies pie UINL ar lūgumu sadarboties un sniegt palīdzību, izveidojot šajā valstī kontinentālo tiesību saimei piederošu sistēmu, kurā latīņu notariātam ir nozīmīga loma cilvēku interešu nodrošināšanā.

Šajā sadaļā vēl kāds Starptautiskās savienības darbības piemērs ir attiecības ar Pasaules banku, kuras ikgadējos ziņojumos publicētā informācija, vismaz attiecībā uz latīņu notariātu, ir ja ne nepatiesa, tad neapšaubāmi tendencioza, ar mērķi proponēt amerikāņu stila absolūti brīvā tirgus filozofiju visur pasaulē, tai skaitā – Eiropā. Atbilstoši nospraustajām prioritātēm, attiecībām ar šāda veida pārnacionālajām institūcijām tiek pievērsta īpaša uzmanība, skaidrojot notariāta būtību, kā arī nepieciešamības gadījumā cīnoties un dodot pretsparu pasaules mediju telpā. Būtiska ir nacionālo notariātu loma šajā procesā, nodrošinot Savienība institūcijas ar informāciju par situāciju katrā valstī, kā arī nodrošinot to, lai institūcijas mūsu valstī nesaņemtu tikai vienpusēju viedokli no tādām organizācijām, kā piemēram Pasaules Banka.

Latvijas notariāta politiskai pārstāvībai Savienībā ir trīs galvenie uzdevumi.

- Pirmkārt, iegūt informāciju par notikumu attīstību citu valstu notariātos (it īpaši Eiropā), lai to varētu izmantot, attīstot mūsu notariātu, kā arī izstrādājot argumentāciju sadarbībai ar Latvijas pārvaldes institūcijām.
- Otrkārt, informācijas sniegšana par notikumu attīstību mūsu notariāta un valstī kopumā ļauj gūt skaidrību par starptautisko kontekstu, kā arī ir pamats iespējamo attīstības scenāriju izstrādei un reaģēšanas modeļiem.
- Treškārt, tiek nodrošināts starptautisks politisks atbalsts Latvijas notariātam sakaitētās situācijās, kad apdraudējums iespējams iekšpolitisko faktoru ietekmē.

Starptautiskās savienības ietvaros liela nozīme tiek velta zinātniskajam darbam. Eiropas lietu komisija, kurā pārstāvēts ir Latvijas notariāts, sanāk divas reizes gadā, lai analizētu valstu normatīvos aktus, kā arī ES jurisprudenci attiecībā uz notariātu un tam uzticēto pienākumu regulējumu, noteiktu nepieciešamās pētījumu tēmas, izveidotu darba grupas; analizētu paveiktā darba rezultātus. Komisijas 2005. gada rudens sesijas sēde notika Rīgā un tās laikā tika skatīti tiesību jautājumi par laulību šķiršanas tiesisko regulējumu, sabiedrību pārstāvības noformēšanu, starptautiskās pilnvaras, reģistrētās partnerattiecības un viendzimuma laulības, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu u.c. Šīs komisijas darbā Rīgā piedalījās 65 notāri no 28 Eiropas valstīm.

Eiropas Savienības notariātu padome (CNUE – Conseil des Notariats de l'Union Européenne) ir notariāta lobija organizācija Eiropas Savienības struktūrās. Šīs organizācijas uzdevums ir informēt, izskaidrot notariāta viedokli, kā arī iegūt aktuālu

informāciju notariātam būtiskos jautājumos. Galvenās organizācijas aktivitātes šobrīd vērstas divos virzienos

- Paredzēt, apzināt un spēt reaģēt uz mēģinājumiem nepārdomāti ieviest Eiropas telpā brīvā tirgus absolūtisma proponētās idejas brīvās konkurences jomā, pakalpojumu brīvās plūsmas veicināšanas jomā u.c.
- Sniegt notāru, kā tiesību ekspertu viedokli uz tiem jautājumiem, ko ES institūcijas uzdod Tiesību, brīvību un taisnīguma telpas programmas ietvaros.

Notariātu padomi vada dalībvalstu notariātu vadītāju kopsapulce, kas sanāk četras reizes gadā. Kopsapulcē rezolūciju veidā tiek apstiprināta Eiropas notariāta nostāja noteiktos jautājumos, tiek doti uzdevumi darba grupām un apstiprināti to darba rezultāti. Dalība šajā padomē nodrošina, ka Eiropas notariāta viedoklis tiek izstrādāts, ievērojot Latvijas notariāta intereses. Arvien vairāk ES institūcijas vēršas pie Notāru padomes, kā pie ekspertiem, ar lūgumiem piedalīties noteiktu Eiropas normatīvo aktu projektu izstrādē, kā arī sniegt viedokli par noteiktiem tiesību jautājumiem.

Padomes ietvaros darbs notiek darba grupās (piemēram konkurences tiesības, mantojumu tiesības, hipotekārās kredīvēšanas tiesības u.c.). LZNP ir skatīts jautājums par iespēju deleģēt mūsu notariāta pārstāvjus uz šīm grupām. No Latvijas viedokļa problemātisks ir jautājums par piedalīšanos šajās darba grupās, ko ietekmē gan notāru aizņemtība, gan valodas prasmes.

Privāto tiesību regulējums līdz šim ir bijis ekskluzīva dalībvalstu kompetences un to nacionālo tiesību regulējuma joma. Šobrīd situācija ir mainījusies un arvien vairāk klasiskajos privāttiesību jautājumos, kā piemēram ģimenes tiesībās, mantojumu tiesībās utml., ir vai tiek izstrādāti Eiropas tiesību normatīvo aktu projekti. Eiropas Savienības līmenī pieņemtie lēmumi par tiesisko regulējumu arvien tiešākā veidā skar un turpinās ietekmēt notāru ikdienas darbu.